

5^e zondag door het jaar. B

Job 7:1-4.6-7

□ Tekst: Een deel van Jobs antwoord aan Elifaz

- 1 Moet een mens niet zwoegen op aarde en dagen maken van een dagloner?
- 2 Zoals een slaaf verlangt naar schaduw, en zoals een dagloner uitziet naar zijn loon,
- 3** zo ken ik vruchteloze maanden, en nachten vol getob zijn mij toebedeeld.
- 4** Wanneer ik lig zeg ik: Zal ik opstaan? Maar de avond duurt lang. En tot de ochtend ben ik vol onrust.
- 5** Mijn lichaam is overdekt met vuil en wormen, van top tot teen etter en kloven.
- 6** Mijn dagen verschieten sneller dan een weversspoel, ze lopen af, zonder hoop.
- 7** Bedenk, mijn leven is een zucht, ik zal geen geluk meer zien.
- 8** Wie mij zoekt ziet mij niet meer; zelfs uw oog kan mij niet vinden.
- 9** Een wolk verdwijnt en lost op; zo komt geen mens meer terug uit de afgrond.
- 10** Hij keert niet terug naar zijn huis, op zijn erf ziet men hem nooit weer.
- 11** Daarom: ik kan mijn mond niet houden, ik zal mijn verdriet uitspreken, mijn ergernis uitschreeuwen.
- 12** Ben ik soms een zee of een zeemonster, dat U mij bewaakt?
- 13** Zeg ik: "Mijn bed zal mij troosten, mijn slaap zal mijn zorg verlichten",
- 14** dan schrikt U mij op met dromen, en met visioenen beangstigt U mij.
- 15** Ik stik nog liever, heel mijn wezen smakt naar de dood.
- 16** Ik bezwijk, zo kort is mijn leven, laat me met rust, een zucht is het, meer niet.
- 17** Wat is een mens dat U hem zo hoogacht, U hebt hem met aandacht omringd.
- 18** En U bezoekt hem iedere ochtend, U test hem ieder ogenblik.
- 19** Kijkt U nou nooit eens de andere kant op? Ik krijg nog geen kans om mijn speeksel door te slikken!
- 20** Heb ik gezondigd, wat doe ik U aan, bewaker van de mensen? Waarom maakt U mij tot het mikpunt, ik ben mezelf al tot last!

5^e zondag door het jaar. B

21 En waarom vergeeft U mijn overtreding niet, neemt U mijn ongerechtigheid niet weg? Binnenkort lig ik in het stof; U zult me zoeken, maar ik zal er niet meer zijn.

□ Commentaar

In vs. 9 voelen we aan dat de hoop op een leven na de dood nog niet bestond ten tijde van Job¹. De mythen – waarvan ook een restant in ons scheppingsverhaal zien in de oertijd een strijd tussen de godheid en de chaosmacht van het water². De toestand vóór de schepping werd in het oude Oosten graag voorgesteld als een grote duistere watervloed. Ook werd gedacht dat het dodenrijk hier was³. Deze toestand werd ook wel verpersoonlijkt als een geducht monster⁴, een draak⁵, een krokodil⁶ of een slang⁷ met verschillende namen, b.v. Leviatan⁸ of Rahab⁹. Deze zee, dit monster wordt door de schepper bevochten en bedwongen¹⁰. Het Eerste Verbond neemt deze voorstelling over zonder de oorspronkelijke mythologische achtergrond ervan te bevestigen. Omdat het monster een macht is die een vijand is van God, wordt later ook de duivel zo voorgesteld¹¹.

□ Het boek Job

(eigenl. Ijjoob; Gr.; Lat. Job) JOB is de held van het Eerste Verbond- boek met die naam. Hij wordt er alleen

¹ Zie ook Job 9:25; 21:25; Ps 34:13.

² Job 9:13; 26:12; Ps 74:13-14; 89:10-11.

³ Job 26:5.12

⁴ Job 7:12; Ps 89:11; 148:7.

⁵ Openbaringen 12:3.

⁶ Job 40:25.

⁷ Job 26:13; Amos 9:3.

⁸ Ps 74:14; 104:26; Jes 27:1.

⁹ Job 9:13; 26:12; Jes 51:9.

¹⁰ zie ook Ps 65:8; 77:17; 93:3-4; 104:7; Hab 3:8.

¹¹ vgl. Gen 3 en 2:24; Luc 10:19.

5^e zondag door het jaar. B

nog genoemd in Ezechiël¹², in de Apocriefen¹³ als een voorbeeld van volmaakte vroomheid¹⁴, in het Tweede Verbond in de Jacobusbrief 5:11 als een voorbeeld van geduld.

Het Probleem van het Boek.

De gedachte, waaraan de Jobeïde haar ontstaan te danken heeft en die zij scherp behandelt, is het raadsel: hoe het lijden dat de 'vrome' treft te rijmen is met het geloof in een heilige, rechtvaardige, alwetende en almachtig-goede God. Het 1ste Verbond wordt voortdurende uitgelegd als dat het lijden van de mensen de straf was voor de zonde van de mens. Aangezien JHWH, de Rechtvaardige, de mens - natuurlijk in dit leven - vergold naar zijn werken, leidde de schrijver eruit af dat het lijden dat over de vrome kwam het gevolg was van zijn zonde.

Daartegenover waren er anderen, die zich blindstaarden op de feitelijkheid van het lijden. De tegenspoed van de vromen en het geluk van de bozen werd voor hen de ontkenning van Gods rechtvaardig bestuur en a priori van zijn goedheid. Men trachtte dit conflict op te lossen door de nadruk te leggen op het *louterend* en *pedagogisch* element dat in het lijden gelegen is, maar deze oplossing was niet zo geloofwaardig wanneer de vrome gedurende zijn hele leven achtervolgd werd door lijden en smart en de goddeloze wandelde op de paden van voorspoed en vreugde.

Zo bleef er niets over dan zich onvoorwaardelijk over te geven aan het ondoorgrondelijke Wil Gods. Men legde er zich bij neer - gelovig erkennen - dat het lijden *heilzaam en goed* was. In die geest nu heeft de dichter van Job het probleem besproken. In Ps 73 zegt men het zo:

²⁴ U leidt mij volgens uw plan, uiteindelijk neemt U mij met glorie op.

¹² Ez. 14:14.20.

¹³ Tobias 2:12.

¹⁴ 'Om niets' JHWH dienen.

5^e zondag door het jaar. B

²⁵ Wie anders dan U heb ik in de hemel? Wie anders dan U wil ik op aarde?

²⁶ Al vergaan mijn lichaam en mijn hart, de rots van mijn hart, mijn erfdeel, blijft God voor altijd.

²⁷ Wie U ontloopt komt om; wie zich van U afkeert verdelgt U.

²⁸ Mijn rijkdom is de nabijheid van God; tot de Heer GOD heb ik mijn toevlucht genomen. Van al uw werken zal ik getuigen.

In Ps. 49

¹⁶ Maar God koopt mijn leven vrij, Hij haalt mij terug uit de greep van het dodenrijk.

Job zelf zegt in hoofdstuk 19:

²⁵ Want ik weet, ik ben er zeker van: mijn vrijkoper leeft, ten slotte zal Hij deze wereld binnentreden.

Vreemd hoe Job al woorden gebruikt die ons nu zeer vertrouwd in de oren klinken. De Verlosser, de vrijkoper. Als we nemen wat er staat dan heeft Job niet meer de visie van de vergeldende JHWH. Gods rechtvaardigheid is oneindig veel rijker dan wat de wijzen zich ervan voorstellen. Oude vertalingen vinden hier soms de gedachte aan de verrijzenis uitgesproken. De Vulgaat leest: "Ik weet dat mijn verlosser leeft en dat ik op de laatste dag uit de aarde zal verrijzen, weer met mijn huid bekleed zal worden en vanuit mijn vlees God zal zien¹⁵."

□ De drie vrienden

Elifaz een oud-Edomitische persoonsnaam - afkomstig uit Theman, een streek in Edom¹⁶.

Bildad was een afstammeling van Suah, een zoon van Abraham en Ketura¹⁷, wiens kinderen ten Oosten van Israël in het Arabisch district woonden.

Zophar de Naämathiet is niet nader te bepalen en Elihu, de Buziet, die eerst in H. 32 optreedt wordt door vele geleerden als een toevoeging van een latere hand worden gehouden. Hij behoorde tot de stam, die van Nahor, de broeder van Abraham afstamde. Christenen en Islam hebben de lijder,

¹⁵ Deze vertalingen zien er teveel in. De gedachte aan de verrijzenis is pas later door en door ingeburgerd in het groei proces van het Israëlitisch geloof. Zie Job 14:12: "12 Als een mens eenmaal geveld is, blijft hij liggen, zolang de hemel bestaat; hij slaapt en wordt niet meer wakker."

¹⁶ Gen. 36:4.10vv.

¹⁷ Gen. 25:2.

5^e zondag door het jaar. B

Job, op hun kalender van de verering geplaatst. In Hauran, niet ver van de streek, waar Job zou gewoond hebben, bestaat nog het graf van Job en het Jobsklooster. De Christenen hebben Job tot schutspatroom van de pestlijders verheven (Vlamertinge) en meer dan een hospitaal naar hem genoemd.

□ Het verhaal

Aan de basis ligt een oud volksverhaal van een vrome jood. **Job** was een Arabisch patriarch die woonde in Oez. De man, een rijke oosterling werd midden zijn feesten door een roofoverval, de bliksem, de Chaldeeën en de storm overmand.

Zijn naam is afgeleid van het werkwoord 'haten' (ajav, יָיַב Job).

De rijkste man uit het Oosten¹⁸ werd aan de tand gevoeld door God omdat zijn aanklager¹⁹ God had uitgedaagd. "Die Job, die zal wel niet staande blijven. Het is makkelijk als je zeven zonen hebt, drie dochters, 7000 stuks wolven, 3000 kamelen, 500 span ossen en 500 ezinnen. Dan kan je God welgevallig zijn. Maar laat het hem eens niet zo bevallen. Jullie zullen zien²⁰...".

□ Situering

Het boek Job hoort bij de Ketubim (*Geschriften*). Voor de mens zijn lijden, miserie en tegenslag gebeurtenissen die de mens doen nadenken. Zo'n problemen hebben generaties mensen tot diverse opvattingen gebracht. In de tijd van Job overheerste **de leer van de vergelding**²¹. De miserie van Job is spreekwoordelijk geworden. Van kruin tot voetzool met kwaadaardige gezwellen overladen. Met een scherp moest hij zich krabben, terwijl hij midden de as op het

¹⁸ Edom, het land van de wijzen volgens Jer. 49:7.

¹⁹ De **duivel**; in de Septuagint, Griekse versie van het eerste verbond: de wederpartij, διαβόλος, duivel

²⁰ Ezechiël 14:14,20, Jes 5:11

²¹ **Vergeldingsleer** = als je kwaad hebt gedaan dan wordt je door JHWH gestraft

5^e zondag door het jaar. B

stort zat. Zeven dagen en nachten lang aan de grond.
Ongelooflijk leed !

□ Betekenis JOB

In de latere Alexandrijns Joodse litteratuur (eerste eeuw) werd er een '*testament van Job*' geschreven waarin men zijn volharding prijst en vereeuwigd. Door het decretum Gelasianum²² is dit document apocrief geworden. Het document borduurt verder op wat achter het verhaal zit:

Job zit alleen

Hij weet niet van de weddenschap van de duivel (De duivel zei aan God dat Job het deed voor 'krijg' (de heb)).

Ook de vrienden zwijgen. Zelfs zijn vrouw zegt : "Vloek en sla de hand aan jezelf." Die diepe 'depressie', de toestand waarin de achterblijvers het slechter zullen hebben dan die weg zijn, de tijd, waarin euthanasie 'slim' is... kennen we.

Job is een 'vrome'

Vroom betekent in feite sterk, gegrond op een diepe levensinstelling. In zijn rijkdom vergat Job niet dat hij offeren moet. Hij offert voor de schuld van zijn kinderen. God weet dat Job stand zal houden. De duivel zegt dat Job "openlijk, in Zijn gezicht, vaarwel zal zeggen!". Maar Job is en blijft een VROME.

1. Hij is godvrezend en hij weet dat er slechts een wijsheid is, nl. het kwade te weren.

2. Zijn principiële keuze is de CHINNAM²³ חִינָם nl. belangeloos en niet om de krijg is hij godvrezend.

Vriendenhulp

De vrienden antwoorden (klassieke)

²² **Decretum Gelasianum** :Paus Gelasius (492-496) bepaalde dat het testament van Job niet bij de canonische boeken hoorde.

²³ Job 1: 9.

5^e zondag door het jaar. B

📁 "Die ondeugd plegen en moeite zaaien, maaien die ook". Vraag je maar zelf af of je niet de oorzaak bent van je lijden.. (**Elifaz**)

📁 "Zo ge zuiver en recht zijt, God zal op U waken. Alzo zijn de paden van degene die God vergeten ". God straft die dit niet doen wat Hij vraagt. (**Bildad**)

📁 "Indien er ondeugd is in uw hand, doe die verre weg, en laat het onrecht in uw tenten niet wonen. Want dan zult gij uw aangezicht opheffen uit de gebreken, en zult vast wezen, en niet vrezen. (Job 11, 14-15) - Als je nog beter gaat leven, dan zal God je ervoor belonen., (**Zofar**) .

📁 De jonge **Elihu**²⁴ (אֱלִיהוּא) Hij is mijn God, *Elohim - Eli - hoe*) heeft een duidelijke aanwijzing

- We kunnen God niet meten met onze maatstaven.
- Berusting = vrijheid Gods
- God staat niet onder het recht, Hij is de zin van het recht.
- Godsdienst is geen verdedigen van God ten alle prijze. Zo'n instelling moet falen.

Godsdienst is Gods' eer dienen.

☐ Gods eigen antwoord

God antwoord met een vraag: "Waar waart gij toen ik U maakte ? Heb je soms jezelf gemaakt?"

"Om niets, belangeloos, doe ik het regenen, ook in de woestijn, waar niemand vertoeft.. en de eieren van de struisvogel, *achteloos* achtergelaten zijn, zorg Ik dat ze uitgebreed worden."

Het luisteren naar die vraag alleen reeds is antwoord op Elohim Shaddai (Gods Heilige Naam). Job ervaart in het onverklaarbare dat hij een '**losser**' heeft, een advocaat tegenover de tegenspeler (de aanklager), een borg (*goël*).

☐ Wij blijven met vragen

Heeft Job dan al gedacht op de beloning na de Verrijzenis?

²⁴ 32:6; valt als het ware uit de reeks van drie, is misschien ook een toevoeging.

5^e zondag door het jaar. B

Misschien had Job reeds iets van het gevoel dat in Daniël 12, en Makk.2, 7 staat "*die slapen in het stof der aarde zullen ontwaken en de koning der wereld zal ons opwekken tot de verrijzenis van het eeuwig leven.*"

Maar we mogen ons de 'losser' ook "hiervoornamaals"²⁵ voorstellen. Job's kinderen krijgen hoopvolle namen : duifje (*Jemina*), kassiageur (*Kerīa*) en poederdoosje (*Keren Happesch*). De beloning **in de hemel**, zoals wij dat nu zien, was in elk geval niet het ideeëngoed van de Joodse mens in de tijd van Job.

Wie is er dan met die 'losser' bedoeld?

Met die losser is nog min noch meer **God** bedoeld. Als je je ogen open doet dan zie je dat alles tof is bedoeld. Zo'n God, die een dergelijke schepping behoudt is machtig en goed. Zo'n God kan niet onrechtvaardig zijn. Dat is geloofstaal.

Hoe kan zo'n rechtvaardige God zo'n dingen toelaten? Waarom wij? Is een vraag die ons telkens weer met onze twee voeten op de grond plaatst.

Een van de grote problemen is het mysterie van de dood.

✓ De dood is een **gesloten ervaring**. Voor de bijbelse mens betekende "dood gaan" naar een plaats van duisternis en stilte, de schaduw des doods, het graf, de "sjeool", (zie verder reïncarnatie), waaruit geen terugtocht mogelijk was, vermits de poorten, de toegang afsloten is²⁶

✓ De dood als **onverklaarbaar** is (mythologisch) vaak **straf voor de zonde**. Zo had de Thora (Genesis, Beresjiet) het opgelost. Binnen het Joodse denken was er een bepaalde vorm van vergelding. De misdadiger moet gestraft worden. Hij heeft zijn dwaling op hem²⁷. Zoals de vrienden het ook zeggen. "*Waarachtig ik zal ieder naar zijn*

²⁵ **Hier-voor-namaals**, dit staat tegenover hiernamaals = het leven na de dood. Het is niet goed te overdrijven. Het leven na de dood kan nooit het leven *hier en nu*, hier-voor-namaals onbelangrijk maken.

²⁶ Ps.88:13; בְּקִבְרָה "kover" Job 10:21-26 "in een land der duisternis en der schaduw des doods"; Job, 7:9-10, שְׂאוּל "sjeol" 38:17.

²⁷ Num 16:32 '*de aarde verzwolg hen*'.

5^e zondag door het jaar. B

*eigen gedrag beoordelen*²⁸.(Ez. 18, 30)". *Die onheil ploegen en rampspoed zaaien, die oogsten ze ook* (Job 4,7; 7,8).

✓ De dood is ook een **fysisch gebeuren**.("dood gaan", "sterven")

Dood als het einde van het leven wordt veroorzaakt door een irreversibele verandering in de cellen van de mens. De kennis hierover wordt bestudeerd door de **thanatologie**²⁹. In feite gebeurt er niet alleen een biologisch proces van metabolisme, maar ook sociaal, psychologisch, emotioneel, wettelijk en ethisch zijn er factoren die meespelen. De biologische studie beschrijft de veranderingen in weefsel en structuur van de individuele cellen. De levende cel is een thermodynamisch *onstabiel systeem*. Dit betekent dat zonder voortdurende input van energie de cel spontaan degenerereert. In de levende cel wordt een hoogenergetisch component '*adenosine trifosfaat*' of ATP aangemaakt. Meer dan 90% hiervan wordt geactiveerd door de reactie van zuurstof met chemische componenten uit glucose, suiker of vetzuren. Stopzetting van de bloedtoevoer naar eender welk deel van het lichaam maakt deze energievoorziening onmogelijk, maar ook de verwijdering van overschotten of resten. Gevolg: ineenstorting van de inwendige structuur van de cellen en inactiviteit van de *enzymen*. Deze zuurstoftoevoer is essentieel. Een kleine onderbreking is niet direct fataal, maar langere ontbering is onomkeerbaar. Er is een groot onderscheid in de duur van de mogelijke ontbering. Neuronen in onze hersenen kunnen slechts 5 à 8 minuten zonder zuurstof. Cellen van de huid kunnen meerdere uren zonder zuurstof. Hersencellen zonder zuurstof tasten het verstand aan, in het middenbrein centraliseert zich het bevel over onze ademhaling.

²⁸ Ez. 18:30.

²⁹ **Thanatologie** = 'θανάτος λόγος' leer van de dood - een term, die door een Russisch bioloog, Elie Metchnikoff, is gelanceerd

5^e zondag door het jaar. B

Het hart levert bloed. Men heeft lang de bevoorrading van bloed door het hart als sleutel voor het bepalen van de dood aanzien. Het ophouden van de bloedtoevoer betekende niet meer ademen. Zoals het nu is kan de medische wereld de ademhaling met respiratoren terug opstarten of bestendigen in enkele minuten. Zo ontstond het idee: dood is het ophouden van de hersenfuncties (golven). Dit heeft tot gevolg dat wanneer de hersenfuncties, denken, bewustzijn en beïnvloedbaarheid voor stimuli zijn weggevallen door dermate beschadiging de mens dood³⁰ is (bijv. door ontbreken van zuurstoftoevoer). Daarom leest men van de EEG ³¹ een vlak beeld, dan zal men in vele ziekenhuizen, de onomkeerbare coma registreren. Deze lezing gebeurt met 24 uur verschil en wordt bevestigd door het feit dat er geen externe stimuli te registreren vallen bij aanspreken of andere stimuli. Het blijft echter een ethisch probleem. ✓ Deze bedenkingen werden dankbaar gebruikt in de **wettelijke context**. Deze definitie is gunstig gebleken wanneer men nog organen wil overplanten. In dat verband werden ook de "living wills" of "het recht op dood" en het "recht op sterven" juridisch-ethische onderwerpen.

Daarnaast is om dezelfde juridische redenen het ook soms nodig het precieze tijdstip van de dood te bepalen (erfenis, misdaad). Hierbij kan men beroep doen op bepaalde fysische eigenschappen: 'rigor mortis'³² of op de chemische analyse van het bloed of weefsels om de aanwezigheid van adipocera, een substantie die in afstervende lichamen aanwezig is, te vinden.

✓ Het fysisch gebeuren dood **roept vragen op**. Waar gaat de mens naar toe? Is het wel gedaan met de dood? Als er

³⁰ De meeste staten van Amerika hebben in de late 1980s de 'hersendood' als definitie voor "dood" aanvaard

³¹ EEG = Elektro-encefalograaf

³² Rigor mortis = rigiditeit/verstijving van de spieren, vanaf 5 tot 6 uur na de dood.

5^e zondag door het jaar. B

dan hogere machten zijn waarom hebben die het dan op die manier georganiseerd?

Er moet een oorzaak zijn aan lijden en verdriet?

"Hoe kan het dat Babylon, dat zo slecht is, niet gestraft wordt en Juda wel ?³³"

Ook in het boek Job voelen we die **religieuze spanning** (Job 21, 7-15) "*Waarom blijven de goddelozen in leven..*". Ook Prediker zegt "*Soms gaat het de zondaar naar de werken van de brave.*"(8,14; 7,15)

- ❑ Het dilemma: God is én rechtvaardig én barmhartig

Voorspraak

Een gering aantal kan toch Gods visie **keren**³⁴: Het verhaal van Abraham, die bidt om de stad te sparen om de goeden. Bepaalde kringen dachten aan Gods **barmhartigheid**³⁵. Het woord zelf had een verwijzing naar het woord "moederschoot".(רחמים רחמים)

Men heeft aangevoeld dat Eén God, die én **rechtvaardig** én **barmhartig** is moeilijk ligt.. Men vecht tegen de vergeldingsleer, door God, als de Barmhartige, de altijd-weer-op-**bekering**-ingående God te zien.

Een kleine rest zou door de ultieme **loutering**³⁶ moeten.

Dat was het idee van de "*Lijdende dienaar*". In Jezus zal men die grote Verzoening zien. Zoals Jezus zijn kruis droeg vraagt Hij ook in navolging aan Hem het kruis op te nemen. Hierin volgt de christen het idee van de verzoening van ieder jaar op **Jom Kippoer**³⁷, de dag van de verzoening gevierd. Dan werd de zondebok in de woestijn

³³ Hab. 1, 13; 2 Kion 25, 20.

³⁴ Gen 18: 22-23.

³⁵ bijv. de temperatuur die afneemt met 0.65 ° tot 1.21° C/ 01.5° tot 2.5° F per uur na de dood.

Barm-hart-igheid in tegenstelling met vergelding of recht-vaardigheid. Barm = oud woord voor breed. Barmhartigheid of erbarmen is vergevingsgezindheid.

³⁶ **Loutering** = Uitzuivering.

³⁷ De grote **Verzoendag** was de dag van nederig uitboeten van de zonden van het volk, "het vasten" (Hand. 27:9) en een van de wetten van Mozes. Er is een duidelijke beschrijving van deze gebruiken in Lev. 16:3-10 23:26-32) en (Num 29:7-11) Zoals de bijbelverwijzing zegt op de 10de dag van de maand Isri 5 dagen voor het Tabernakelfeest.

5^e zondag door het jaar. B

gestuurd³⁸. *‘Doch op den tienden dezer zevende maand zal de **verzoendag** zijn, een heilige samenroeping zult gij hebben; dan zult gij uw zielen verootmoedigen, en zult den HEERE een vuuroffer offeren’*. De joodse mens was kritisch genoeg om aan te voelen dat zo'n rituelen konden als magische formule³⁹ functioneren en daarom predikte de profeet een "**vermorzeld hart**" en niet de magische praktijken. Deze inkleding wilde van de mens ook niet de zelfkastijding, maar wel de nederigheid van een consequent nemen van alle verantwoordelijkheid en de gevolgen ervan. Tussen God en de mens gaat het om een verhouding van de Eeuwige, de Ene God, meer-dan-de-mens, die wel eens beledigd wordt door zijn maaksel, en die "**om niets** (belangeloos)" **barmhartig** is, ja zelfs Zijn Zoon mee-lijden laat. In Jezus zal God de weg van de mens gaan, en zonder schuld, "om niets", al het onverklaarbare, dat de mens doorstaat meemaken. Wij christenen blijven met de vraag van het lijden staan, zoals alle mensen. We hebben wel een traditie van denkers en voorbeelden die ons de puzzelstukken aanreiken waarmee we deeloplossingen suggereren.

□ Typisch evangelische oplossingen

Het Evangelie wijst op de mogelijkheid: barmhartig en volmaakt te zijn zoals de Hemelse Vader en dus de naaste te beminnen, zoals de mens door God bemind werd, nl. solidair, meelijdend, als de barmhartige Samaritaan. *En niet alleenlijk [dit], maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende, dat de verdrukking lijdzaamheid werkt⁴⁰*; Jac 1,2; 1 en de Petrusbrief laten veronderstellen dat lijden een uitverkiezing kan zijn. Laat God dat lijden allemaal gebeuren?

³⁸ Leviticus 23:27.

³⁹ **Magische formule**, m.a.w via dit ritueel JHWH dwingen, het kwade bezweren, de boze manipuleren, zelfs het goede in zijn macht krijgen.

⁴⁰ SVV Rom. 5:3.

5^e zondag door het jaar. B

Dat God *helemaal niets doet* is **HELEMAAL niet** waar. Hij roept ons op om consequent te zijn. Hij suggereert barmhartigheid. Hij laat ons vrij. Hij begeleidt ons vrij project met de 'bijsluiter' van Zijn Evangelie (zie hierboven).

Mogen we het lijden wel als 'uitverkiezing' verheerlijken ?. De hemel verdienen WIJ niet. Lijden zien als 'verdienste' betekent er geen rekening mee houden dat God zelf uiteindelijk de Gever is van het Eeuwig leven. Lijden als verrijking doormaken kan mensen mild maken, bereid om ook anderen hun lijden te begrijpen, maar het zal er nooit verklaarbaar door worden. '*Het moet donker zijn om de sterren te kunnen zien*' betekent niet dat donkerte alleen positief is. Vooral het onschuldig lijden is in de wonderverhalen van Jezus en de bevrijding van de joden uit het slavenjuk van Egypte, door de Heer (Jahwe) gecontesteerd. De opstanding van Jezus mag de mens **in opstand** doen **komen tegen** alle manieren waarop mensen **leed** wordt aangedaan.

Wat in de evangelieën gesuggereerd wordt is enkel de zaligspreking⁴¹ ('*gelukkig*' in tegenstelling van "Wee!") "Zalig de treurende, degene die **mee-lijden** (gedeelde smart is halve smart), die onrecht verduldig lijden om de spiraal van het **geweld** te doen **stoppen**." Lijdzaam verzet is geloven in de kracht van de verrijzenis. Het is een proficiat waard in lijden niet bitter te worden, en vanuit God jezelf en de anderen (zelfhulpgroepen) niet te laten 'doodgaan' in "beproeving" (zoals Job), maar te weten dat er een God is, een 'losser'.

De processtheologie verdedigt dat God niet die "*onbewogen beweging*"⁴² is. Thomas van Aquino⁴³ wilde vanuit zijn denken de natuur met de bovennatuur verzoenen. Hij

⁴¹ **Zaligspreking** in tegenstelling met het "Wee!", uitgesproken tegen de schijnheiligheid en het dubbelzinnige van de eindtijdkeuze tegen God.

⁴² **Onbewogen beweging** is een term uit de filosofie en theologie. God is de eerste oorzaak; onbewogen omdat Hij het andere in beweging zette. Dit is de oude statische visie.

⁴³ **Thomas van Aquino** (1524/25-1574), middeleeuws theoloog, afkomstig van Italië.

5^e zondag door het jaar. B

probeerde door het idee van de analogie wat er eventueel over God te zeggen is te verwoorden. Vanuit zijn Aristotelisch⁴⁴-denken zag hij in God de ongenaakbare = het onbewogen Zijn. De processtheologen stapten van dit ongenaakbaar-zijn af. God is de "fellow-suferer" uit de Openbaring weten we dat God solidair is met de verdrukte. In "Der gekreusigte Gott" schrijft **Jürgen Moltmann**: "Wordt Jezus de gekruisigde het evenbeeld van de onzichtbare God genoemd, dan betekent dat: dit is God en zo is God. God is niet groter dan in deze vernedering. God is niet heerlijker dan in deze overgave. God is niet machtiger dan in deze onmacht. God is niet menselijker dan in deze menselijkheid. Alles wat de christelijke theologie over God zegt, wortelt in dit Christus-gebeuren." Wanneer we eisen dat God iets moet doen, dan willen we God anders dan Hij is. Dan zouden we ook de gevolgen moeten nemen van onze eis, dan gaat onze vrijheid eraan, dan gaat onze autonomie.

Als autonomie Dachau produceert dan mag onze vrijheid verdwijnen!

1990 is het jaar waarop eindelijk de karmelietessen uit Dachau weggaan. De joodse mens heeft de 'sjoa'⁴⁵ meegemaakt (1933-1945). Twee van de 34 barakken, waar 200.000 joden werden gehuisvest zijn gereconstrueerd. De overige zijn afgebroken. In Blok 5 werden de medische experimenten gedaan.

Tegenover het lijden past alleen de stilte en niet de overredingskracht van een niet-haalbare verdichting.

"Als het kwaad goed mensen treft" (**Harold Kushner**)

"Handicap, onverklaarbare bondgenoot." (**Jean Pierre Goetghebeur**)

Mensen onderweg die het probleem aan de lijve ondervinden, of in de rolstoel of met een kind elf jaar lang

⁴⁴ **Aristoteles** (384-322 voor Chr.). Griekse filosoof.

⁴⁵ **Sjoa** = vernietiging, Joodse term.

5^e zondag door het jaar. B

naar de dood gaan, schrijven dat geloven in een God het lijden niet wegneemt, maar dat het **hoop** kan geven. Het geloof (in verrijzenis) is geen oplossing van het probleem van lijden en dood. Deze moet telkens opnieuw van binnenuit en als het ware van onder af door de menselijke ervaring heen veroverd worden.

Handelingen 9

□ Tekst: Vlucht uit *Damascus* en terugkeer naar Jeruzalem

23 Na verloop van verscheidene dagen beraamden de Joden een plan om hem ter dood te brengen.

24 Saulus kwam hun opzet te weten. Ze controleerden ook de stadspoorten dag en nacht, om hem ter dood te kunnen brengen.

25 Maar op een nacht namen zijn leerlingen hem mee en lieten hem via de stadsmuur in een mand naar beneden zakken.

26 In *Jeruzalem* aangekomen zocht hij aansluiting bij de leerlingen, maar ze waren allemaal bang voor hem, omdat ze niet geloofden dat hij een leerling was.

27 Maar Barnabas nam hem mee naar de apostelen en vertelde hun hoe hij onderweg de Heer had gezien en dat die tot hem gesproken had, en hoe hij in *Damascus vrijmoedig* was opgetreden in de naam van Jezus.

28 Daarna ging hij in *Jeruzalem* dagelijks met hen om. Hij trad vrijmoedig op *in de naam van de Heer*,

29 en sprak en disputeerde met de hellenisten; maar die probeerden hem ter dood te brengen.

30 Toen de broeders dit te weten kwamen, brachten ze hem naar Caesarea en stuurden hem vandaar naar Tarsus.

5^e zondag door het jaar. B

□ Commentaar

Het lijden mag de mens niet verknechten. Dit stuk van Paulus toont hoe solidariteit (vlucht met de mand) redding brengt en hoe God de mens tot *vrijmoedigheid* inspireert zelfs met de dreiging van de DOOD.

Er is een visie over Paulus die nu opgang maakt die hier zou kunnen tegengesproken worden.

Men schrijft nu dat Paulus wellicht een Romeinse spion was. Dat zou te verklaren zijn vanuit de achterdocht tegenover Hem. Het is niet te verklaren vanuit zijn Joodse achtergrond. Het feit dat hij door Aretas gezocht was kan ook een element zijn van mogelijke Romeinse verbanden.

Damascus en Aretas

Koning Aretas was baas in Damascus. Hij was schoonroer van Herodes Antipas, die uit de echt scheidde om met de vrouw van zijn broer Philippus te huwen⁴⁶. Dat leren we van Josephus⁴⁷. Er was een grensdispuut en die leidde tot een regelrechte oorlogssituatie. Antipas moest toegeven, maar riep de hulp van Rome in. Tiberius beviel Vitellius, proconsul van Syrië, te vechten tegen Aretas en hem dood of levend aan de keizer te overhandigen. Op de weg naar Jeruzalem hoorde hij van de dood van Tiberius in maart 37 A^oD^o en stopte alle oorlogsbedoelingen. In 2 Kor 11:32 vernemen we dat Damascus inderdaad in handen was van Aretas en niet meer aan de Arabische prinsen op het ogenblik van Paulus' vlucht, een hele tijd na zijn bekering.

Paulus vluchtte via een raam in de vestingen dat uitgaf buiten de stad. Op dezelfde manier liet Rahab, de hoer, in het eerste verbond de spionnen ontsnappen⁴⁸. Ook David ontsnapte aan Saül op een gelijkaardige wijze. "Mikal liet

⁴⁶ Mat 3; Marc 6:17; Luc 3:19.

⁴⁷ Josephus in 'Antiquitates Judaicae', XVIII, v, 1,3.

⁴⁸ Jozua 2:15v. (// 1 Sam 19:12) "Zij liet hen dan neder met een zeel door het venster; want haar huis was op den stadsmuur; en zij woonde op den muur."

5^e zondag door het jaar. B

David dus door het venster naar beneden; hij vluchtte weg en stelde zich in veiligheid.”

Het mandje heeft in de bijbel uitnemende functies. We denken op Mozes, op de 12 korven bij de wonderbare spijziging⁴⁹.

Paulus en de anderen

Paulus was niet direct in opdracht van de toenmalige kerkleider uitgestuurd. Dat versterkte ook de achterdocht. Zijn brieven en wat we van Hem lezen wijzen in de richting van een directe mandaat van Jezus Christus zelf – toen Hij van zijn paard geslagen werd⁵⁰. Er waren wel indirecte contacten via Johannes Marcus⁵¹ waarin verteld wordt over Barnabas, de kozijn van Barnabas⁵², gezel van Paulus. Petrus was o.a. ook ten huize van Johannes Marcus waar Maria vertoefde. Paulus werd vertrouwd met Jacobus, Petrus, Barnabas en de Jeruzalemse kring.

Hij predikte in de synagoge van de Hellenisten in Jeruzalem zoals Stefanus deed⁵³. Hij was trouwens een Jood uit de diaspora. Hij die erbij was bij Stefanus stening trad nu in zijn voetspoor. Dat zal niet direct in goede aarde gevallen zijn.

Paulus zou de marteldood krijgen die Stefanus te beurt viel, maar de Heer is hier duidelijk niet voor vergelding. Hij gaat echter wel de weg terug 'naar Tarsus'. De stad waar hij als rabbi afgestudeerd bij Gamaliël in de tijd eervol aankwam, maar nu als apostel van de vervolgte Verrezene.

⁴⁹ Marc 8:8; Mat 15:37

⁵⁰ Gal 1:1.

⁵¹ Hand 12:12.

⁵² Kol 4:10.

⁵³ Hand 8:9.

5^e zondag door het jaar. B

□ Samenvattend:

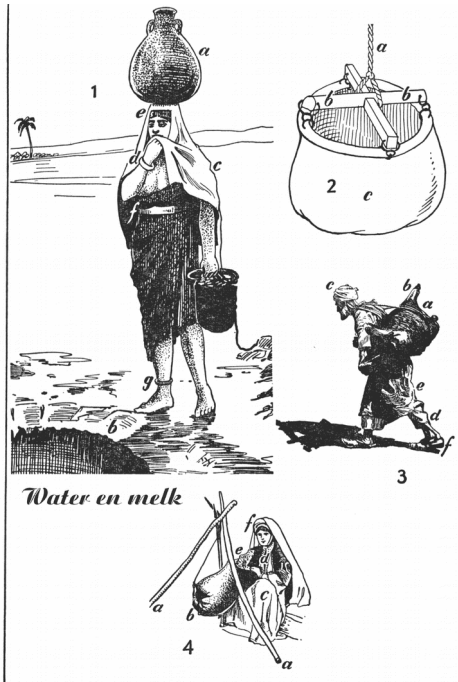
Onze menselijke conditie is vaak complex in het lijden en in de veelheid van de manieren waarop we door God geroepen zijn en aan elkaar gegeven.

Johannes 15

□ Water en melk

1. Vrouw bij de bron. Het water, dat het meest op prijs gesteld wordt is levend water, het bewegende, frisse water van borrelende bronnen en beken (Hoogl. 4:15). Een levendig tafereel is het, als de vrouwen bij de bron komen, tegen de avond, de tijd, dat de vrouwen uitgaan om te putten (Gen. 24:11) Statenvert. "putsters". Als zij naderen hebben zij de ledige kruik op de schouder, als Rebekka (Gen.

24:15). De volle kruik (a) wordt op het hoofd gezet. De bron (b) op de voorgrond is in een diep in de bodem gegraven gat, dikwijls tot op de rotsbodem toe. De geulen in de bronrand zijn inkervingen, ontstaan door de touwen van de puttemmers optrekken. De vrouw draagt een witte hoofddoek (c) die als sluier gebruikt kan worden (zij bedekt haar mond). Voorts is zij gesierd met armband (d) en voorhoofdsiersel (e)

5^e zondag door het jaar. B

en een enkelring (g), zij draagt een lang kleed dat echter niet gegord is: Het is wat opgetrokken tot aan de kniestreek, doordat zij het tussen de gordel (f) heeft opgenomen.

2. Emmer. De lederen putemmer (c) die men beter schepbuidel zou kunnen noemen, hangt aan een houten kruis (b) dat ten doel heeft de zak open te houden. In het midden van het kruis is het puttouw of scheptouw (a). Zo waren de emmers ook in de oudheid (Numeri 24:7, Jesaja 40:15).

3. Waterdrager. Mannen dragen het water in lederen zakken (Jozua 9:4); een man, die een kruik draagt is een zeldzame figuur, die de aandacht trekt (Lucas 22:10). De lederen zak (a) wordt met een touw op de rug gedragen; de stukken van de poten (b) steken vreemd omhoog. De waterdrager draagt op het hoofd een gewonden doek (c); verder heeft hij een broek (d), een hemdachtig overkleed (e) en sandalen (f). De met riempjes (Gen. 14:23) vastgemaakte sandalen waren in de oudheid het schoenwerk die behoorden tot de normale kleding (1 Kon. 2:5; Ezech. 24:17,23; 2 Kron. 28:15).

4. Boterbereiding. In F.S. Bruijfel, Bijbel en Natuur leest men: De zoete melk, zoals wij die kennen, wordt zeer weinig gebruikt, daar ze gedurende een groot deel van het jaar spoedig bederft. Zij is vrijwel alleen van belang voor jonge kinderen. Wanneer wij in het O.T. lezen over "melk" moet in het algemeen gedacht worden aan een met behulp van stukjes lebmaag gestremde en door gisting verzuurde melk, min of meer te vergelijken met de ons bekende Yogourt. Uit deze chalab wordt de chem'a, boter, bereid. Daartoe neemt men drie stokken (a) die schuin in de grond worden gestoken en waartussen een zak van geitenhuid (b) vervaardigd, gevuld met chalab wordt opgehangen. Dan gaat de vrouw erbij zitten en de zak wordt nu het doel van de welgemikte vuistslagen. (Het werkw. drukken in Spr. 30:33 is te verstaan als het stoten of "het stompen"). Zo komt de inhoud in voortdurend schuddende beweging en dit "stoten" heeft de vorming van boter tengevolge. Naast de dikke verzuurde melk, kent men ook zoete gestremde melk. Door verwijdering van het water wordt kaas verkregen (Job 10:10... en mij als een kaas laten stremmen). De vrouw

5^e zondag door het jaar. B

draagt een lang kleed, tob (c) een jakje (d) en een van voren open mantel (e); op het hoofd heeft zij de hoofddoek (f) door een hoofdband vastgemaakt.

Wijngaarden, Olijvenpers

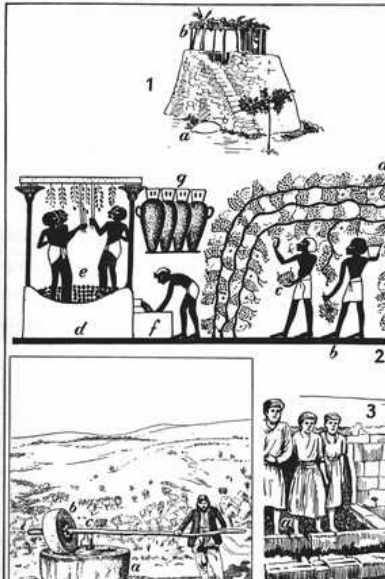
1. Wachthut in de wijngaard. In de vruchttuinen (bijv. een nachthut in het komkommerbof, Jesaja 1:8) en de wijngaarden heeft men in de tijd van het rijp zijn en de oogst preeelachtige gebouwtjes; een takkendak op palen. Het is de wachthut (b) op de wachttoren (a) die in de wijngaard voorkomt (Jesaja 5:2) waar vaak de gehele familie tijdens de oogst in de hut woont: Een hut in de wijngaard (Jesaja 1:8). De hut komt in de Bijbel ook voor als zinnebeeld van bescherming (Psalm 27:5). Een hut kan instorten en vervallen; daarop doelt de belofte in Amos 9:11.

2. Druivenoogst; druiven treden (Egyptische voorstelling). Rechts is een preeel van wijngaardranken (a); daaronder staan de plukkers (b) die de druiventrossen (c) afsnijden. Links is de wijnpersbak (d) waarin de mannen staande de druiven treden (e). Beneden loopt de wijn uit de wijnpersbak in een kuip (f); de wijn werd dan later in de kruiken (g) gebotteld.

3. Treden in de druivenpers. In de oudheid was bekend "de wijnpersen treden" (Neh. 12:15) en beroemd is de uitdrukking "in het schone visioen van Jesaja: waarom is dat rood aan uw gewaad en zijn uw kleden als die van iemand, die de wijnpers treedt? Ik heb de pers alleen getreden (Jes. 68:2, 3). Behalve de wijnpersbak (a) is er nog een wijnbak (b) de trog, waarin de getreden most of wijn vloeit; in de Statenvert. ook wel genoemd kuipen (Jer. 48:38). Het druivenpersen kan gebeuren doordat men een zwaar voorwerp met een hefboom op de druiven drukt; of doordat mensen met blote voeten in de wijnpersbak treden (a). Uit de wijnpersbak vloeit de getreden wijn in een lagere trog of kuip (b) die als een goot hier voor de wijnpersbak loopt.

5^e zondag door het jaar. B

4.5. Olijvenpers. De olijfolie in de dienst Gods werd gebruikt
1. als "olie tot de lichter"; 2. als "olie der heilige zalving":
3. als onderdeel van het spijsoffer. De olie tot de lichter en
de zalfolie wordt omschreven als "zuivere olie uit gestoten
olijven voor het spijsoffer als gestoten olie" (Ex. 27:20;
29:40; Lev. 24:2; Num. 28:5). Om deze olie te verkrijgen
werden de allerfijnste olijven uitgezocht. Deze worden dan in
een stenen mortier gekneusd tot een brijachtige massa en
daarna in een korf gedaan. De olie, die dan uit de korf
druppelt, en dank zij de voorzichtige bewerking, in het
geheel niet vermengd is met bestanddelen van het
vruchtvlees of van de pit is de "zuivere gestoten olie". Deze
is blank en
walmt bij de
verbranding
niet. Door nu de
inhoud van de
korf met stenen
te bezwaren of
onder de balk te
plaatsen,
verkrijgt men
een tweede, ook
nog uitnemende
kwaliteit: de
"gestoten olie".
Om olie voor
dagelijks
gebruik te
verkrijgen word
de olijvenbrij
verder
uitgeperst,
waarbij ook de pitten verbrijzeld werden. Zo leverde de olijf
al de olie af, die echter nu vermengd was met bestanddelen
van vruchtvlees en pitten, dus veel minder zuiver was. Dit
geschiedde in een olijvenpers (a). En rond zwaar stenen
onderstuk was uitgehold, zodat er een cirkelvormige goot in

5^e zondag door het jaar. B

was, waarin een zware ronde steen (b) door een hefboom (c) gewenteld kan worden. In de Bijbel is over dit olijven persen niets te vinden dan een verwijzing in Job 24:11 tussen twee terrassen persen zij olie. (Bruijtel).

Inhoudsopgave

- Tekst Johannes 15: Jezus de ware wijnstok

1 Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijngaardenier.

2 Als een van mijn ranken geen vrucht draagt, snoeit Hij die weg. En als een rank wel vrucht draagt, snoeit Hij die bij, zodat ze gezuiverd wordt en nog rijkelijker vrucht draagt.

3 Jullie zijn al gezuiverd door het woord dat Ik jullie verkondigd heb.

4 Laten we met elkaar verbonden blijven, jullie en Ik, want zoals een rank geen vrucht kan dragen uit eigen kracht, maar alleen als ze verbonden blijft met de wijnstok, zo kunnen ook jullie geen vrucht dragen als je niet met Mij verbonden blijft.

5 Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Alleen wie met Mij verbonden blijft - zoals Ik met hem - draagt rijkelijk vrucht, want los van Mij kunnen jullie niets.

6 Wie niet met Mij verbonden blijft, wordt weggegooid als een wijnrank: ze verdorren, men haalt ze bijeen en gooit ze in het vuur, waar ze verbranden.

7 Als jullie met Mij verbonden blijven en mijn woorden in jullie blijven, vraag dan wat je wilt, en het valt je ten deel.

8 Mijn Vader wordt verheerlijkt wanneer jullie rijkelijk vrucht dragen en jullie je mijn leerlingen betonen.

5e zondag door het jaar. B

□ Commentaar

De christenheid is de gemeenschap die vrijgekocht als een lichaam, broers en zusters, één levensgemeenschap van vrede en gerechtigheid vormen.

In het Eerste Verbond was Israël JHWH wijngaard. Het nieuwe Israël, de gelovige gemeenschap, de 'heiligen' zijn ranken aan de wijnstok: Christus. Wij kunnen leven zoals we moeten via de kracht van Jezus' verlossend bloed, de wijn van Zijn offer.

□ Wijn en wijngaard

Hebr: *gephen*,

Hebr: *soreq*, in Jes 5:2, "gekozen wijn"; Jer 2:21, "nobele wijn";

Hebr: *nazir*, in Lev 25:5,11, "ongesnoeide wijngaard," vandaar het woord nazireër: die zijn haar niet liet knippen.

Hebr: *peraq* (Isa :5), "bloei";

Hebr: *dam`anabhim*, letterlijk "bloed van de trossen," (Gen 49:11);

Hebr: *'eshkol*, een "tros" rijpe druiven (Gen 40:10; Song 7:8 f; Hab 3:17, etc.);

In het Grieks

αμπελος, "wijn" (Mt :29, etc.), σταφυλη (Sirach 39:26, "bloed van de trossen"; Mt 7:16, "trossen," etc.), en βοτρυς (Openb 14:18), "trossen van de wijn."

In het Latijn

2 Esdras `vinea' is "wijnen" in 5:23 ("wijngaard" in 16:30,43); `botrus' (9:21) en `racemus' (16:30); `acinium' (9:21) en `uva' (16:26).

Palestina

Palestina was een wijnrijk gebied reeds in de vroege geschiedenis. De wijnpersen vinden we overal terug in de opgravingen. Het was een bron voor suikers: het sap

5^e zondag door het jaar. B

werd geperst en extracten noemde men "druivenhoning", in het Hebreeuws: *debbash* (Arabic, dibs). In meerdere teksten wordt over honing gesproken. Vaak gaat het om dit produkt. Wijn-suiker was eerder dan de rietsuiker in gebruik. Men verheugde zich in de geneugten van de wijn⁵⁴ (Jdg 9:13; Ps 104:15). De Nazireër onthield zich van die geneugten.⁵⁵

Het land dat de Israëlieten was beloofd was er een dat zou overvloeien van melk en honing. "een land met tarwe, gerst, wijnstokken, vijgen en granaatappels, een land met vette olijven en honing⁵⁶. Ze erfden wijngaarden die ze zelf niet hadden geplant⁵⁷. Jacob's zegening voor Juda hield in dat hij het speciale stuk land kreeg waar meer wijngaarden waren⁵⁸.

Figuurlijk was iedereen onder zijn wijnstok en zijn vijgeboom⁵⁹ was een eteken van nationale vrede en voorspoed. Wijnstokken kunnen planten was welzijn en 'land bezitten'. Een hele stap voor het nomadenvolk⁶⁰, planten en niet oogsten of eten was ongeluk⁶¹. En werd aanzien als in ongenade gevallen zijn bij JHWH⁶². Lang mogen planten en oogsten was bevestiging van JHWH's genade⁶³, een kroostrijk gezin was een weelderige wijngaard⁶⁴; Gods wraak zag men in de teloorgang van de wijngaard⁶⁵; zo kon je Gods welgevalligheid tegenover u testen⁶⁶. Israël is een wijngaard⁶⁷ weggebracht uit

⁵⁴ Rechters 9:13; Ps 104:15.

⁵⁵ Num 6:4; Rechters 13:14.

⁵⁶ Deut 8:8.

⁵⁷ Deut 11; Josua 24:13; Neh 9:25.

⁵⁸ Gen 11.

⁵⁹ 1 Koningen 4:25; Micha 4:4; Zacharia 10.

⁶⁰ 2 Koningen 19:29; Ps 107:37; Jes 37:30; 65:21; Jeremia :5; Ezechiël 28:26; Amos 9:14.

⁶¹ Deut 20:6; // 1 Kor 9:7.

⁶² Deut 28:30; Zefanja 1:13; Amos :11.

⁶³ Lev 26:5.

⁶⁴ Ps 128:3.

⁶⁵ Ps 78:47; Jer 8:13; Joël 1:7.

⁶⁶ Hab 3:17.

⁶⁷ Jes 5:1-5.

5^e zondag door het jaar. B

Egypte⁶⁸. In een latere periode zullen ze trossen en bladeren op hun munten aanbrenge.

In Zijn parabels gebruikt Jezus vaak het beeld van de wijngaard en de wijngaardenier⁶⁹. De wijn werd gesacraliseerd in de Christelijke symboliek. Hij is voor ons de ware wijnstok.

□ In Christus

ἄμπελος ἡ ἀληθινή De ware wijn staat als metafoor naast het licht; de deur, de herder, de wijn⁷⁰.

We merken iets van de manier waarop 'lijden' zuiverend kan geduid worden. De takken die weggesneden worden worden alleen weggenomen opdat er meer vrucht zou zijn.

Wat nog belangrijker is het luisteren naar het licht; door de deur te gaan, de waarheid te horen ('een echo van "Luister Israël"). De leerlingen zijn al geënt door het luisteren.

Los van Christus is er geen vruchtbaar christelijk leven⁷¹.

Die niet in Christus leven die worden afgerukt en "en ze zullen hen in de vuuroven gooien. Het zal daar een gejammer zijn en een tandengeknars⁷²." Ze zullen met het kaf geschikt worden voor het vuur.

Wanneer de verbinding echt is dan is er eenheid met Jezus, via Hem met de Vader en zullen ook alle gebeden vallen onder het bidden om de geest en worden ze verhoord. "Als jullie dus, slecht als je bent, het goede weten te geven aan je kinderen, hoeveel te meer zal dan de hemelse Vader de heilige Geest geven aan degenen die Hem erom vragen⁷³.' Het enthousiast door de geest gegrepen, in de levensstijl van Jezus, door de dood heen, 'bekeerd' leven dat is wat Paulus wil. Dat is wat Johannes bedoelt met Jezus aannemen en leven.

⁶⁸ Ps 80:8 f; Jer 2:21; :10; // Ezechiël 15:2,6; 17:6.

⁶⁹ Mat 20:1vv; 21:28,33vv.

⁷⁰ Joannes 8:12; 10:7; 10:11, 15:1

⁷¹ Ef 2:13: "Nu echter bent u die eertijds veraf was, in Christus Jezus dichtbij gekomen, door het bloed van Christus."

⁷² Mat. 13:41.

⁷³ Luc 11:13.

5^e zondag door het jaar. B

Inhoudsopgave

Job 7:1-4.6-7.....	1
Tekst: Een deel van Jobs antwoord aan Elifaz.....	1
Commentaar.....	2
Het boek Job.....	2
Het Probleem van het Boek.....	3
De drie vrienden.....	4
Het verhaal.....	5
Situering.....	5
Betekenis JOB.....	6
Job zit alleen.....	6
Job is een 'vrome'.....	6
Vriendenhulp.....	6
Gods eigen antwoord.....	7
Wij blijven met vragen.....	7
Het dilemma: God is én rechtvaardig én barmhartig	11
Typisch evangelische oplossingen.....	12
Handelingen 9.....	15
Tekst: Vlucht uit <i>Damascus</i> en terugkeer naar	
Jeruzalem.....	15
Commentaar.....	16
Damascus en Aretas.....	16
Paulus en de anderen.....	17
Samenvattend:.....	18
Johannes 15.....	18
Water en melk.....	18
Tekst Johannes 15: Jezus de ware wijnstok.....	22
Commentaar.....	23
Wijn en wijngaard.....	23
In het Latijn.....	23
Palestina.....	23

5^e zondag door het jaar. B

In Christus.....25

Het Goede doel vzw. –
Bijbelpromotie
Abeelseweg 60, 8970
POPERINGE
 057 335610 -